

89677 - Çokça yemin edip fakat kefarete ödemeyenin durumu

Soru

Ben çabuk kızan ve çokça yemin eden birisiyim, bir çok defasında yemin etmiş ve gereğini yerine getirmemişim. Üzerime vacip olan yemin kefareti ödemek istiyorum fakat sayı bakımından kaç kefarete ödemem gerektiğini bilmiyorum. Bu durumda ne yapmam gerekiyor? Aile ve akraba fertlerini yemeğe davet ederek kefarete ödenir mi? Boşanma niyetim olmadığı halde boşanmaya dair yemin ettiğimde ve aksi ortaya çıkarsa kefarete ödemem vacip mi?

Detaylı cevap

Birincisi: Çokça yemin etmek mekruhtur. Çünkü yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Alabildiğine yemin eden, aşağılık olan kişiye sakın boyun eğme." Kalem/10

Ayet, çok yemin eden kişiyi kötülemiştir. İbn Kudame Rahimehullah söylediği gibi bu amel mekruh olduğuna işaret etmektedir. (Al Muğni 13/439)

İkincisi: Her kim çokça yemin ederek yeminini bozarsa ve her hangi bir yemini için kefarete ödememişse şu iki husustan birini uygular:

Birincisi: Tüm yeminler tek bir konu üzerinde olur. Örnek: "Vallahi ben sigara içmeyeceğim" der ancak daha sonra yeminini bozar. Sonra tekrar içmeyeceğine dair yemin eder ve yeminini bozarsa bu kişi için tek bir kefarete gerekli olur.

İkincisi: yeminler farklı konularda gerçekleşir. Örnek: vallahi içmeyeceğim, vallahi giymeyeceğim, vallahi şu yere gitmeyeceğim. Tüm bu yeminlerin aksine davranırsa bir kefarete mi yoksa birkaç kefarete mi vacip olur? Konusunda alimler arasında görüş ayrılığı bulunmaktadır. Alimlerin çoğunluğuna göre farklı konularda her bozduğu yemin için ayrı bir kefarete vacip olur. Çünkü her yemin bağımsız bir yemin hükmündedir. (El muğni 9/406)

Bin Baz Rahimehullah'a şöyle soruldu: "yaptığım haram olan bir işi tekrar yapmamam için üç defadan fazla yemin ettim. Bana bir kefaret mi yoksa üç kefaret mi gerekir? Ödeyeceğim kefaret tutarı ne kadar olur?"

Cevap: "size bir kefaret gerekir, kefaret: on fakiri yedirmek veya giydirmek veya bir köleyi azat etmektir. Her kim bunları bulamazsa üç gün oruç tutar. Nitekim yüce Allah şöyle buyurdu: "Allah, boş bulunarak ettiğiniz yeminlerle sizi sorumlu tutmaz. Ama bile bile yaptığınız yeminlerle sizi sorumlu tutar. Bu durumda yeminin keffareti, ailenize yedirdiğinizin orta hâllisinden on yoksulu doyurmak, yahut onları giydirmek ya da bir köle azat etmektir. Kim (bu imkânı) bulamazsa, onun keffareti üç gün oruç tutmaktır. İşte yemin ettiğiniz vakit yeminlerinizin keffareti budur. Yeminlerinizi tutun. Allah, size âyetlerini işte böyle açıklıyor ki şükredesiniz." Maide/89

Böylece bir şeyi yapmak veya yapmamak üzere yemin ederse aynı konuda yemini tekrarlarsa bile bir kefaret gerekir. Bu durum, birinci defasında kefaret vermemiş durumu içindir. Fakat birinci yemini için kefaret ödemişse daha sonra yemin eder ve aksini meydana getirirse ikinci defa kefaret ödemesi gerekir ve böylece yemin edip bozduğu müddetçe kefaret öder.

Ancak farklı konularda yemini tekrarlarsa bozduğu her farklı yemin için ayrı bir kefaret gerekir. Örnek: "vallahi falan kişiyle konuşmayacağım, vallahi yemek yemeyeceğim, vallahi şuraya yolculuk yapmayacağım" diye yemin ederse her farklı bir konu için ayrı bir kefaret gerekir.

Kefarete vacip olan şudur: her yoksula bir buçuk kilo yiyecek verilmesidir. Giyimde ise içinde namaz kılınabilecek şekilde olmasıdır. Boydan boya gömlek veya alt üst giyimidir. Şayet fakirlere bir öğlen yemeği veya akşam yemeği yedirirse yeterli olur. (Mecum Fetava bin Baz 23/145)

Üçüncüsü: farklı konularda yeminler ile ilgili olarak bozduğunuz yemin sayısını bilmiyorsanız takribi olarak hesaplamaya çalış, daha sonra takribi sayısına göre kefaret ver.

Dördüncüsü: şayet akrabaların fakir ve yoksul ise onlardan on kişiyi öğlen veya akşam yemeğine davet edersen bu yemin kefareti için geçerli olur. Fakirleri, ister bir kerede çağır ister farklı zamanlarda çağır fark etmez.

Her kim köle azat edemez veya yemek yediremez veya giyim veremezse o takdirde üç gün oruç tutar.

Beşincisi: Boşanmayla yemin etmek büyük bir konudur. Alimlerin cumhuruna göre yeminin aksi meydana gelirse boşanma vuku bulur. Bu nedenle bundan kesinlikle sakınmak gerekir.

Bazı ilim ehline göre yemin edenin niyetine bağlı olduğunu söylerler. Şayet kişi yemini ile tehdit veya bir şeye teşvik veya engellemeyi amaçlıyorsa daha sonra yemini bozulursa yemin kefareti verir. Ancak boşanmayı niyet etmişse boşanma vuku bulur. Her şahıs niyetini daha iyi bilir. Hangi konu daha ağır basarsa ağır basan konuyla amel eder.

En iyisini Allah bilir.